

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-43-24

Druk nr 471-A

Warszawa, 25 czerwca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przedstawiam **autopoprawkę** do przekazanego w dniu 21 czerwca 2024 r.
projektu ustawy

- o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (druk nr 471).

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

A U T O P O P R A W K A

do rządowego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (druk nr 471)

W rządowym projekcie ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia działań Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji oraz Straży Granicznej na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa (druk nr 471) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w odnośniku do projektu ustawy skreśla się wyrazy „ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,”;
- 2) skreśla się art. 3;
- 3) w art. 7 wprowadza się następujące zmiany:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w art. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, 834 i ...), chyba że przepisy tej ustawy stanowią inaczej;”,”;
 - b) po pkt 1 dodaje się pkt 1a i 1b w brzmieniu:

„1a) po art. 10 dodaje się art. 10a w brzmieniu:
„Art. 10a. 1. Nie popełnia przestępstwa funkcjonariusz Policji, funkcjonariusz Straży Granicznej lub żołnierz Żandarmerii Wojskowej, który z naruszeniem zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, używa tych środków lub broni palnej lub je wykorzystuje, w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych:

 - 1) odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na życie, zdrowie lub wolność tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby lub
 - 2) przeciwdziałając czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby, lub

- 3) przeciwstawiając się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń temu funkcjonariuszowi Policji, funkcjonariuszowi Straży Granicznej, żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

– jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania.

2. Nie popełnia przestępstwa funkcjonariusz Policji, funkcjonariusz Straży Granicznej lub żołnierz Żandarmerii Wojskowej, który z naruszeniem zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, w sytuacji konieczności:

- 1) odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby lub
- 2) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby, lub
- 3) przeciwstawienia się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego funkcjonariusza Policji, funkcjonariusza Straży Granicznej, żołnierza Żandarmerii Wojskowej lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń temu funkcjonariuszowi Policji, funkcjonariuszowi Straży Granicznej, żołnierzowi Żandarmerii Wojskowej lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

– jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania, wydaje rozkaz użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego.”;

- 1b) w art. 12 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:
 - „5) siatka obezwładniająca i inne podobne środki służące do obezwładniania;”;
- c) skreśla się pkt 6;
- 4) w art. 9:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
 - „1) w art. 2 po pkt 18 dodaje się pkt 18a w brzmieniu:
 - „18a) operacji wojskowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju – należy przez to rozumieć:
 - a) zorganizowane działanie Sił Zbrojnych prowadzone w celu zapewnienia bezpieczeństwa zewnętrznego państwa, niebędące szkoleniem lub ćwiczeniem,
 - b) działanie wojsk obcych w ramach wzmocnienia wojskowego Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej lub wojsk Państw-Stron Traktatu Północnoatlantyckiego, o którym mowa w art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium oraz zasadach udzielania pomocy wojskom sojusznicznym i organizacjom międzynarodowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 807 oraz z 2024 r. poz. ...)
 - podejmowane, w szczególności, w przypadku zagrożenia granicy państwa, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania;”;
- b) w pkt 2 w art. 11a:
 - w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:
 - „6) w celu:
 - a) przeciwdziałania zamachowi na nienaruszalność granicy państwowej – w przypadku stosowania środków przymusu bezpośredniego,
 - b) odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej przez osobę, która wymusza przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego

niebezpiecznego przedmiotu albo działa w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub zdrowiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem – w przypadku użycia broni lub innego uzbrojenia;”,

– ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze zarządzenia, dla każdej operacji wojskowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju, wytyczne w zakresie użycia przez żołnierzy, w tym członków załóg okrętów wojennych Marynarki Wojennej, zgodnie z ust. 1–3 oraz 6–11, broni lub innego uzbrojenia, uwzględniając wiążące Rzeczpospolitą Polską ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz międzynarodowe prawo zwyczajowe, lub w razie potrzeby w zakresie ograniczeń co do ich użycia, mając na uwadze cel tej operacji oraz konieczność zapewnienia żołnierzom niezbywalnego prawa do samoobrony.”,

c) w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:

„11) po art. 694 dodaje się art. 694a w brzmieniu:

„Art. 694a. 1. Nie popełnia przestępstwa żołnierz, który z naruszeniem zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia, w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej, stosuje te środki lub używa broni lub innego uzbrojenia, w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych:

- 1) odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby lub
- 2) przeciwdziałając czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby, lub
- 3) przeciwstawiając się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego żołnierza lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń temu żołnierzowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

– jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania.

2. Nie popełnia przestępstwa żołnierz, który z naruszeniem zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia, stosuje te środki lub używa broni lub innego uzbrojenia, w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych w czasie operacji wojskowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju:

- 1) odpierając bezpośredni i bezprawny zamach na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby lub
- 2) przeciwdziałając czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby, lub
- 3) przeciwstawiając się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego żołnierza lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń temu żołnierzowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

– jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania.

3. Nie popełnia przestępstwa także żołnierz, który wykonując czynności lub zadania służbowe na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2024 r. poz. 145 i ...), ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej lub ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 92 i ...), z naruszeniem zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego lub broni palnej używa tych środków lub broni palnej lub je wykorzystuje, w warunkach określonych w ust. 1.

4. Nie popełnia przestępstwa żołnierz, który z naruszeniem zasad stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia albo zasad użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, w związku z wykonywaniem czynności lub zadań służbowych w przypadku bezpośredniego i bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej lub w czasie operacji wojskowej

prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju, w sytuacji konieczności:

- 1) odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby lub
- 2) przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachu na życie, zdrowie lub wolność tego żołnierza lub innej osoby, lub
- 3) przeciwstawienia się osobie niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni, materiału wybuchowego lub innego niebezpiecznego przedmiotu, którego użycie może zagrozić życiu, zdrowiu lub wolności tego żołnierza lub innej osoby, lub która usiłuje bezprawnie odebrać broń temu żołnierzowi lub innej osobie uprawnionej do jej posiadania

– jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania, wydaje rozkaz stosowania środków przymusu bezpośredniego, użycia broni lub innego uzbrojenia albo, wykonując czynności lub zadania służbowe na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej lub ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, wydaje rozkaz użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego.”.”.

UZASADNIENIE

1. Skreślenie art. 3 – dotyczącego nowelizacji art. 25a i art. 319a Kodeksu karnego oraz dopisanie nowego art. 10a w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 383) oraz art. 694a w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248, z późn. zm.):

Intencją proponowanej zmiany jest przeniesienie projektowanych obecnie w Kodeksie karnym kontratypów przestępstw do przepisów odpowiednio ustawy o środkach przymusu bezpośredniego (w odniesieniu do funkcjonariuszy) oraz do ustawy o obronie Ojczyzny (w odniesieniu do żołnierzy), bez zmiany ich pierwotnie zaproponowanego brzmienia. Zmiany projektowane w Kodeksie karnym powinny być spójne (kompatybilnie) z pozostałymi przepisami Kodeksu, co przejawiać się powinno m.in. zapewnieniem tożsamej siatki pojęciowej, niemniej z uwagi na specyfikę nomenklatury funkcjonującej w ww. ustawach, które stanowią podstawę działania żołnierzy i funkcjonariuszy, zasadnym jest używanie siatki pojęciowej odmiennej niż w Kodeksie karnym. W związku z tym dokonano przedmiotowej poprawki. W konsekwencji przedmiotowej zmiany dyspozycją art. 10a objęto również żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, którzy również działają na podstawie ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

2. w art. 7 – dot. ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej:
 - a) zmiana art. 3 pkt 1 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej jest konsekwencją zastosowanych w przepisach niniejszego projektu odesłań do tej ustawy. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 3 pkt 1 ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej nie stosuje się do przymusu bezpośredniego lub zasad użycia lub wykorzystania broni palnej, o których mowa w ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny. Jednocześnie w projektowanych przepisach art. 9 (dotyczących art. 11a ust. 5) przewiduje się odwołanie do przepisów tej ustawy. Nowa redakcja przepisu pozwoli na usunięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych w tym zakresie,
 - b) zrezygnowano z zamieszczenia przepisu zwalniającego funkcjonariusza z obowiązku odstąpienia od udzielenia pierwszej pomocy, gdy w wyniku użycia lub wykorzystania broni palnej nastąpiło zranienie osoby lub wystąpiły inne widoczne objawy zagrożenia życia lub zdrowia tej osoby, jeżeli jej udzielenie wiązałoby się z koniecznością przekroczenia granicy państwowej.

3. w art. 9 – dot. nowelizacji ustawy o obronie Ojczyzny:

- a) proponuje się doprecyzowanie definicji (zamieszczonej w art. 2 pkt 18a) operacji wojskowej prowadzonej na terenie kraju w czasie pokoju, przez doszczegółowienie, że operacja ta będzie mogła być prowadzona w szczególności w przypadku zagrożenia granicy państwowej, obiektów infrastruktury krytycznej, bezpieczeństwa ludzi lub mienia w znacznych rozmiarach, jeżeli okoliczności wymagają natychmiastowego działania. Nowe brzmienie przepisu pozwoli na wyważanie wartości i interesów państwa w postaci zapewnienia jego normalnego funkcjonowania oraz zapewnienia skutecznego przeciwdziałania różnego rodzaju zagrożeniom w zakresie jego bezpieczeństwa (w tym istniejącym obecnie zagrożeniom np. hybrydowym),
- b) proponuje się również zmianę w zakresie zasad użycia środków przymusu bezpośredniego, broni palnej oraz innego uzbrojenia w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na nienaruszalność granicy państwowej (zamieszczonej w art. 11a ust. 1 pkt 6). Ponowna analiza proponowanego przepisu prowadzi do wniosku, że może on znaleźć zbyt szerokie zastosowanie. Wzorując się zatem na rozwiązaniach zamieszczonych w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (odpowiednio art. 11 pkt 7 i art. 45 pkt 1 lit. d) proponuje się, aby w przypadku naruszenia granicy państwowej przez osobę niestwarzającą zagrożenia żołnierz mógł użyć tylko środków przymusu bezpośredniego. W przypadku natomiast gdy osoba wymuszać będzie przekroczenie granicy państwowej przy użyciu pojazdu, broni palnej lub innego niebezpiecznego przedmiotu albo działać w inny sposób bezpośrednio zagrażający życiu lub zdrowiu lub wspólnie z inną osobą, która posługuje się taką bronią, przedmiotem lub sposobem – będzie możliwe użycie broni palnej lub innego uzbrojenia,
- c) proponuje się także zmianę w zakresie aktu normatywnego określającego wytyczne użycia broni oraz innego uzbrojenia przez żołnierzy (zamieszczonej art. 11a ust. 12). W pierwotnym brzmieniu proponowano aby był to akt niejawnny, natomiast w autopoprawce proponuje się, aby był to dokument jawny.